

NEUROLOGOVÉ A JEJICH SESTŘIČKY

MUDr. Svatopluk Káš, CSc.

Neurolog, Praha

Úvodem k následujícímu povídání uvedu několik citátů klasiků o zdravotních sestřičkách.

Pravidla pro zdravotní sestřičky:

- *Nikdy nebudte první.*
- *Nikdy nebudte poslední.*
- *Nikdy se na nic dobrovolně nehlaste.*
- *Neptejte se moc často.*
- *Nikdy není čas udělat vše dobře, ale vždy je čas to předělat.*
- *A nikdy nedávejte najevo lékaři, že víte o něčem víc než on.*

(Arthur Bloch: *Mrphyho zákony*)

Bez dobrých sester si nelze práci ve zdravotnictví vůbec představit. A že jsou s nimi občas potíže? Prosím vás, s kterými ženami nejsou.

(Jiří Noha: *Lékař vypravuje*)

Vrchní sestra: „Tolik času strávím úřadováním, schůzováním, nemocniční administrativou, že vlastně zapomenou, co to znamená být sestrou.“

(Michael Palmer: *Spiknutí sester*)

Správná vrchní sestra, to je taková semetrika, že se bez ní žádné dobře vedené oddělení nemůže obejít.

(Jiří Noha)

Zdravotní sestry nejsou jen nepostradatelnou součástí kolektivu na neurologických odděleních, ale jsou nejednou elementem, který přináší rozptýlení a veselí do prostředí, které by jinak mohlo být studené a vážné, či dokonce smutné. Z neurologických oddělení jsem vybral několik autentických historek.

Na neurologické oddělení primáře MUDr. Karla Hanfa v Mladé Boleslavi nastoupila po maturitě nová sestra Boženka. MUDr. Svatopluk Káš, autor těchto historek, se připravoval k provedení lumbální punkce. Pečlivě si umyl ruce v dezinfekčním roztoku a pak je držel úzkostlivě nahoře, aby si je snad nějak neznesterilnil. Vrchní sestra poučovala novou sestřičku: „Půjďte s panem doktorem na ten výkon, připravte si všechno, co k tomu potřebujete, to jste se přece učili. Nebojte se, já tam půjdu s vámi.“ Boženka podle seznamu dávala vše na podnos a pak jej vzala do ruky, připravená. Lékař zběžně zkontroloval, je-li tam vše potřebné. „Boženko, chybí vám tam jod,“ upozornil sestřičku.

Boženka se lekla, chtěla rychle napravit opomenutí. Chtěla sáhnout po lahvičce, ale neměla volnou ruku. Tak ten podnos podávala lékaři: „Pane doktore, mohl byste mi to podržet?“

Lékař ustrnul, zvedl umyté ruce do výše a zavrtěl hlavou: „Ne, Boženko, to bych nemohl.“

Vedle stojící primář Hanf se podíval vyčítavě na novopěčenou sestru a řekl: „Sestro, sestro, jak si tohle, jako sestra s čerstvým maturitním vysvědčením v kapse, můžete vůbec dovolit říct?“ Boženka zůstala stát jako opařená. Celá rudá se podívala na pana primáře a pak třesoucím se hlasem zašeptala: „Promiňte, pane primáři, já už příště řeknu prosím vás.“

Většina velkých neurologů měla laskavý přístup ke svým spolupracovnícům. Uvedu dva příklady profesorů Píthya a Hennera.

Na plzeňské neurologické klinice musely kdysi v padesátých letech sloužit noční služby i mladé, ještě neosmnáctileté sestřičky. Bylo to sice proti předpisům, ale jinak to nešlo. Sester bylo tak málo, že by se služby nedaly jinak obsadit.

Jednou taková sestřička právě vyšla ze školy měla svou první noční službu. Bála se a tak si vzala na pomoc i stejné starou kolegyni ze školy a sloužily v noci. Po půlnoci je zmáhala ospalost. Na oddělení byl klid. Natáhly se na služební otmán, že si chvíli odpočinou. Aby nespadly, tak se společně dokola ovázaly prostěradlem a samozřejmě usnuly.

Přednosta kliniky profesor Václav Píthya přišel kolem čtvrté ráno na kontrolu. Ke svému překvapení našel dvě mladá spící stvoření, skoro ještě děti, svázané k sobě prostěradlem. Bylo mu líto je budit a tak zbytek noci ohlídal za ně. K ránu, ještě před příchodem sester na ranní směnu, rozvázal uzel. Obě dívky se skutálely na zem a chvíli jim trvalo, než se probraly. Když si uvědomily, co se stalo, rozplakaly se strachem, co z toho bude. A prosily pana profesora, aby to neřikal paní vrchní. Profesor Píthya se usmál. Měl pro ty děti pochopení a mlčel jak hrob.

Na neurologické klinice akademika Hennera byl kdysi hospitalizován známý pražský kasař. Během jeho pobytu byla v Praze vyloupena kasa. Podle zkušených pracovníků tehdejší policie to byla jasně jeho práce. Ale měl alibi. Ležel v té době na klinice.

Zmáčkli jej, ale marně. Zmáčkli i sestru, která měla ten den noční službu, a ta se nakonec přiznala, že ji pacient umluvil, aby ho pustila domů za nemocnou manželkou. Nedokázala odmítnout a tajně jej v noci na několik hodin pustila.

Pro policii to byl uzavřený případ. Kasaře sebrali a provinění sestry bylo ponecháno na řešení přednostovi kliniky.

Akademik Henner měl podobné situace strašně nerad. Někoho sjet, potrestat – to byl problém. Ale musel si sestru zavolat. Ta přišla uplakaná. Věděla, co zavinila, měla strach, že by mohla být i propuštěna z kliniky.

Henner při pohledu na ni zrozpačitěl. Nedokázal jí ani pořádně vyhubovat, natož ji potrestat. Celý nesvůj jí jen řekl, že jí to sluší, když se tak červená a ať už nepláče a příště si dá pozor.

Sestřičky však někdy dokáží být ke svým lékařům hezky prostořeké a povede se jim – jak se říká – hezky je „utřít.“

Velká vizita na Dětské neurologické klinice v Praze-Motole. MUDr. Kaprasová demonstrovala panu profesorovi Lesnému dvouleté opožděné děcko, které ještě nechodilo.

Profesor se zeptal: „A jak leze?“ Tu se vmísila staniční sestra: „Pane profesore to nejde vyšetřit, on nechce lézt.“ Profesor Lesný zakroutil hlavou: „To je divné. Pokud já si vzpomínám, tak v tomhle věku jsem lezl strašně rád.“ Asistent Lehovský chtěl přerušit rozpačité ticho a tak prohodil: „Pane profesore, to bude asi tím, že vy jste nebyl opožděný, jako tenhle prcek.“ Do toho přišla se svou troškou do mlýna opět staniční sestra: „Kdepak, děti přestávají lézt asi v jednom a půl roce, pak už to ty normální přestane bavit.“

K MUDr. Elišce Hrubé na Neurologickou ambulanci v Praze – Košířích se dostavil na manipulační léčbu jeden starší pacient – doktor práv. Po úspěšně provedené manipulaci se pacient loučil, poděkoval a pak políbil paní doktorce ruku. Po jeho odchodu zírала MUDr. Hrubá trochu konsternována. Vešla sestra a ptala se jí, co se jí stalo. „Škoda, že jste tu nebyla,“ a vyličila jí s hrstí svých zážitků. Sestra však byla skeptická: „Nic si z toho, paní doktorko, nedělejte, to byl určitě nějaký cvok. Takhle kavalírsky se chovají dnes už jen cvoci.“